

(*Math. v, 15*) et ostenderes, tibi cordi esse illud Sipientis : Sipientia abscondita, et Thesaurus invisus, quæ utilitas in utrisque? (*Eccli. xx, 32*). Quæ hæc Sipientia? quis thesaurus? *Eptgraphe loquitur. FLORES EPI-
TAPHII SANCTORUM. Non sunt hi Flores decedentes, quibus horrendum Væ intonat propheta (Isa. xxviii, 1).
Sunt potius qui quasi rosa plantata super rivos aquarum fructiflcent : quasi Libanus, odorem suavitatis
habeant; quasi liliū dent odorem, et frondeant in gratiam (Eccli. xxxix, 17, 18, 19).*

*Hic videlicet odor sagaces tibi nares replevit, et effecit ut curreres in odorem Florum istorum. Parum hoc
tibi fuit. Ne parum utilis (etsi perquam gratus) videretur odor rosæ, Libani, lili; effloruit tibi Thiofridi
liber, tanquam præcox uva, et lætatum est cor tuum in ea (Eccli. li, 19). Longius te propevit hæc lætitia.
Consiliatus es, ut enarrares quid hi FLORES odoris funderent; et enarrandi studio, ut furore repletus es.
(Eccli. xxxix, 16).*

*Nihil do auribus tuis. Adeo te vidi ferri in horum Florum vulgationem, ut revera ferri potius, quam tua
sponte agere videreris. Mihi quidem visa est hæc præcox uva odore suo te inebriasse. Ac sic factus quasi vir
ebrius, et quasi homo madidus a vino a facie verborum sanctorum (Jerem. xxiii, 9) quæ per Thiofridi os
Dominus fudit : sensisti in corde tuo, quasi ignem exæstantem, et defecisti ferre non sustinens (Jerem. xx-
9). Itaque totis poris apertis, hunc odorem, hos Flores emittis, et publici juris facis hunc Thesaurum: hac-
tenus absconditum.*

*Hic thesaurus, ut in tuo fundo inventus, ad te jure redit, etsi tua liberalitate, omnium futurus. Hi Flores
ex tuo horto lecti, tibi potissimum offeruntur non suavius fragrantés, sed nitentes aliquanto jucundius. Opellam,
quam, te volente, impendi non peto ut boni consulas. Persuadet hoc tua tibi humanitas, cui injurius sim, si
odiose flagitem quod sponte mihi porrigit. Faciet eadem, ut eo alacrius recenseam Vitam magni sancti Willi-
brordi, ab eodem florilego Thiofrido conscriptam, et tuis item auspiciis propediem typis divulgem. Eadem
opera apparebit magis ac magis Domium, qui tibi dedit ut portares jugum ab adolescentia, imo a pueritia, ut
ante dixi, tua (Thren. iii, 27) etiam dedisse, ut levares super te. Quod ego hoc loco non videor perperam ac-
cepturus, si exponam, super se levare eum, qui animum, cogitationes, curas erigit ad majorum suorum vitam,
virtutes opera et scripta cognoscenda, ac aliis quoque patefacienda; ut tu ad Thiofridum te levas, qui plus
quinis sæculis supra te est; ad Willibrordum, qui fere novennis.*

*Sic pergito, et Ecclesiam catholicam tibi demereri ne cessa : cujus filii mecum orabant ut ad eorum con-
spectum aliquando leveris in cælum; quorum opera, et res gestas, notas esse voluisti in terris. Ita faciat ille
æternus.*

Luxemburgi, 21 Martii ipsis S. Benedicti, magni monachorum Patris, feriis, anno Christiano 1619.

Admodum R.

Atque Amplissimæ P. T.

Servus in Christo

Johannes ROBERTI.

LECTORI.

Vix video, quid tibi dicam, lector amico, quod A vel ex proloquio ad amplissimum antistitem, vel ex Thiofridi Vita, vel ex notis meis, haurire ipse non possis. Tamen hæc pauca habe.

1. Correctiora dare non potui quæ do, meliorum librorum desitutus auxilio. Spero tamen nihil esse momenti alicujus quod commode intelligi non possit. In obscurioribus, notæ juvabunt.

2. Capitum singulorum epigraphas, tui commodi causa, capituli cujusque initio, auctoris verbis ascripsi : cum ipse ad libri initium duntaxat posuisset.

3. Notas, quo magis in promptu essent, malui singulis capitibus subjungere quam ad operis finem rejicere. Spero tibi probatum iri.

Hæc tenes? vale, et reliqua Thiofridi a me exspecta. Quin et, si potes, juva, ut alia ejus operâ, aut epistolâ alicunde ad me deferantur. Curabo ut recipias cum fenore et cum gratia.

Sed heus tu. Etiam hoc verbum. Si Zelandus es, aut Hollandus, hunc librum tibi commendo, vel ob nobilem historiam, quam reperies in Vita Thiofridi, § 4.

ITERUM LECTORI.

Ut sunt tempora, mihi Thiofridi Vitam vulgare paranti, suggerit animus non defuturos qui dicant, non tantum illum esse, ut magni referat scire quis fuerit, quid fecerit. At, qui sic sentiat, ex iis

forte sit, qui maximi faciat Vitas Romanorum Græcorumque a Plutarcho scriptas. Nec ego eas contemno. Quid? Philosophorum apud Laertium Vitæ, quid videntur? Sit et his suis honos. Quid poetarum

a Crinito vulgatæ? Poterant certe quædam igno- A rari sine magno detrimento. Quid *Icones* et *Vitæ Calvinii*, et similium pestium, quas epidemica ipse pestis, *Beza*, inficiendo Christiano orbi, sparsit? Ilunc vero dignum judico, qui, cum profleretur se celebrare *vivos doctrina simul et pietate illustres, quorum præcipue ministerio, vera religio instaurata sit*: de uno tamen horum tam illustrium heroum, justo Dei justis iudicio excæcatus, disertis verbis scripserit. Cum in aula, *peissima pietatis et honestatis ma-*

gistra, vitam fere omnem consumpsisset, mores parum Christianos ne in extrema quidem ætate emendasse. Is fuit clemens Marotus. En, a quo veræ religionis *instauracionem petas!* Petat *Beza*, illi similis. Me quidem certe rivalem non habebit.

Thiofridum nostrum cum ejusmodi *monstris* ne componi quidem fero. Quin et fidenter dico, et *Platarchi Catonibus, et Laertii Biantibus, et Criniti Propertiis, longe præferendum.* Ita sentio: Tu, Lector, voveo ut mecum.

D. THIOFRIDI

ABBATIS ET DOMINI EFTERNACENSIS

VITA.

Ex ejus operibus studiose collecta, a P. Jo. ROBERTI, societ. Jesu presbytero.

Damno ipse meum institutum, erudite Lector, qui B scribere aggrediar Vitam quam proferri cogor me pene totam ignorare. Itaque rectius mutem epigraphen, et rescribam: *VITÆ FRAGMENTA.* Atque hæc ipsa sunt oppido pauca; sed, quod magni facias, ex ipso Thiofrido collecta; qui unus optime novit quid de se scriberet. Si quis aliunde juvare poterit (hactenus frustra opem imploravi) amice fecerit si suggeret; et erit, cum licebit addere. Sed ad tam brevem scriptionem, sat præfatum.

§ I. Nomen.

Non probo, qui nomen ei mutant, et vocant *Theofridum*, cum ipse ubique se scribat *Thiofridum*: aut Latino sine in vernaculum mutante, *Thifrid*, aut *Thiefriid*. Lib. III. Carm. De Vita S. Willibrordi:

Venit in emporium mandrita *Thifrid* memoratum. C Minus etiam capio, aut probo, quod eum quidam, nescio unde, vocabat *Theodefridum*.

An et *Vernatus* dictus censeat quis ex illo ejus versu, quo Vitam S. WILLIBRORDI a se scriptam, ipsi sancto dedicat:

*Thiefriid Vernatus, Wilbrord hoc dedico munus
Pauperis ingenii*

Apage. Legendum sine dubio *Verna tuus*. Sancti WILLIBRORDI se *vernā* vocat, qui etiam se *vernarum Domini* vocat *vernulam*, Vitæ ejusdem sancti cap. 36, quod infra in hac Vita leges.

§ II. Patria.

Nomen mihi videbatur Anglicum quid, aut Frisicum sonare. Sed nomina facile migrant. Neque aliud habeo quod addam, nisi ingenuam meæ ignorantie D confessionem.

§ III. Vitæ decursus

Hic iterum parum mihi liquet. Pauca quæ legi, vel collegi, accipe. Ut de Vita ejus ante ingressum in religionem, et Efternacensem cœtum, sileam, de qua

nihil omnino habeo quod dicam, adolescentem ad modum, ac pene puerum id Vitæ institutum arripuisse, colligo ex ætate, de qua infra, § 9. Post annos religionis professionis, ut minimum 39, abbas factus. Vide ibid. Abbas vixit annos 28. Hoc me docet *Annotatio* religiosi ejuſpſiam Efternacensis, anti-qua manu ad finem libri IV. Florum ascripta, ex qua et alia de Thiofrido discimus itaque eam hic verbotenus repræſento. Est ejusmodi: *Thiofridus abbas hujus monasterii, doctor egregius, dictator hujus libri, anno Incarnationis Domini M. LXXVIII, XIII Kalendar. Septemb. abbatiam Romæ suscepit, eamque per XXVIII annos strenuissime rexit: vir subtilis ingenii, monimenta plurima, in prosis, et metris, et diversis historiarum cantibus, in quibus mirifice claruit, dereliquit.* Hactenus ibi, atque hæc de vitæ decursu generatim. Jam quædam particularia videamus.

§ IV. Res gestæ.

Præter illa quæ proxima *Annotatio* suggerit, ista observavi.

1. Successit Regimberto abbati, cum hic annos 30 præfuisset. Ita ms. Efternacensis, nomine *Liber Aureus*, pag. 115.

2. Hujus Regimberti adhuc viventis fuit *coadjutor*, sive designatus successor. Sed post ejus mortem, cum quidam competitor *Cæsarem* adversus Thiofridum interpellaret, *pontificem* ipse vicissim adiit, qui ea tempestate erat *Gregor. VII*; quo æquissimo iudice jus suum obtinuit, ac sic quod ait *Annotatio*, *abbatiam Romæ suscepit.* Vide Bertelium in *Historia Luxemb. et Catalogum* ms. abbatum Efternac.

3. Jura et libertates Efternacensis monasterii per Cæsarem Henricum quartum confirmari curavit. *Liber aureus* cum Cæsareum diploma posuisset, sic concludit pag. 101 in fine: *Hæc acta sunt anno Dominicæ Incarnationis M. XCIV, Indictione III, anno*